

Eindelijk is het dan zover! Na vele maanden voorbereiding lanceren we het volgende weekend het jaarthema voor 2011: 'Stop de persen! De geschiedenis van de krant'.

De medewerkers staan klaar om jullie rond te leiden doorheen dit boeiend thema. En natuurlijk is ook dit jaar de toegang nog steeds gratis. Wees welkom op een van onze openingsweekends!

Een terugblik naar de negentiende eeuw...

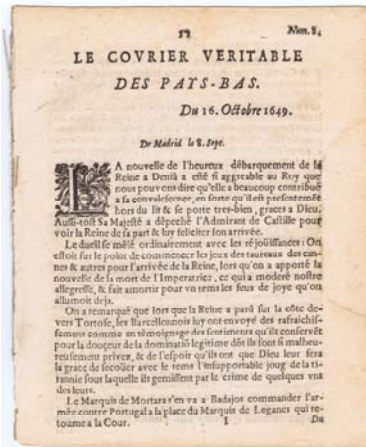
Jaarthema "Stop de persen! De geschiedenis van de krant"

Een niet onbelangrijk deel van het drukwerk dat dagelijks van de persen rolt zijn kranten. Maar hoe zijn deze eigenlijk ontstaan?

Waarom moest men tot diep in de negentiende eeuw hierop belastingen betalen? En is het zo dat de opeenvolgende innovaties van de drukpers in de negentiende eeuw er voor zorgden dat de krant bereikbaar werd voor de gewone arbeider?

Het jaarthema voor 2011 van de Historische Drukkerij Turnhout gaat dieper in op deze vragen.

Met als titel "Stop de persen! De geschiedenis van de krant" vertelt deze tentoonstelling u hoe de krant in zijn vierhonderdjarige bestaan evolueerde van informatieblad voor de hoger ontwikkelde elite naar een volks, goedkoop massaproduct. Dat deze evolutie zich voornamelijk in de woelige negentiende eeuw afspeelde is geen toeval en wordt u duidelijk na een bezoek aan deze boeiende tentoonstelling.



De oudste krant uit de collectie, de Brusselse Courrier Veritable des Pays-Bas uit 1649.

Stop de persen! Het boekje bij de tentoonstelling



Bij de tentoonstelling is net als vorig jaar een rijk geïllustreerd boekje verschenen van 72 pagina's dik.

Al het materiaal in dit boekje (en trouwens ook de tentoonstelling) is afkomstig uit de collectie van de Historische Drukkerij.

De tekst is op vraag van de Historische Drukkerij belangeloos geschreven door historicus Dick van Lente, docent aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. Hij heeft zich sinds de jaren negentig onder meer verdiept in de geschiedenis van de visuele communicatie.

Hierdoor was hij de geknipte persoon om de geschiedenis van het gedrukte nieuws bevattelijk en bondig te verwoorden.

Een boeiend verhaal, rijk geïllustreerd, een hebbeding! Het boekje is verkrijgbaar tijdens de openingsweekends van de Historische Drukkerij voor 12 euro.

De levensloop van een krant in woelige tijden.

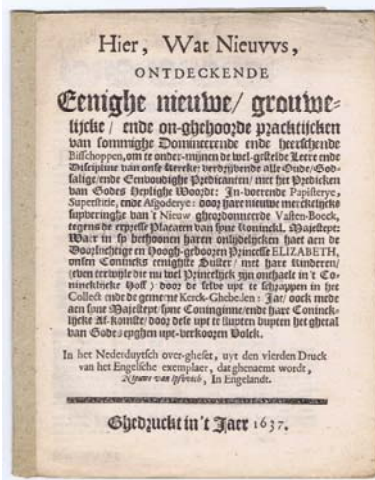


Hoe kan een krant in woelige tijden overleven? Door zich aan te passen aan de wetten van de machthebber. Als rode draad in de tentoonstelling volgen we deze Mechelse krant van drukkerij Van der Elst in de periode vanaf de Oostenrijkse bezetting, zo naar de Franse Overheersing, de Hollandse tijd om dan te komen tot de Onafhankelijkheid van België.

Waarom zijn er kranten? Een inleiding op de tentoonstelling door historicus Dick van Lente

Waarom zijn er kranten? Omdat mensen nieuwsgierig zijn en omdat de drukpers is uitgevonden. We geven als inleiding op de tentoonstelling hier de geschiedenis van de nieuwsgierigheid weer, want die vormt het kader waarin we de opkomst en de ontwikkeling van de gedrukte krant het beste kunnen begrijpen.

Volgens cultureel antropologen en historici is de honger naar nieuws iets van alle tijden en culturen. Het is een diep menselijke behoefte, die we allemaal kennen uit eigen ervaring. Als je een vriend aan de telefoon hebt of als je thuiskomt van een reis, is je eerste vraag: is er nog nieuws? Overal waar mensen zijn worden nieuwtjes uitgewisseld. Voor een deel is die universele nieuwshonger gemakkelijk te verklaren. Nieuws is informatie over wat zich buiten ons directe gezichtsveld afspeelt: het is een verlengstuk van onze zintuiglijke waarneming. Kennis van die wijdere omgeving geeft ons enige controle over die omgeving, en die hebben we nodig om ons te handhaven. Een nomadenstam die leeft van zijn schapen moet weten of er vijandige stammen in de buurt zijn en waar de beste weidegronden zijn; een beurshandelaar moet op de hoogte zijn van oogsten en oorlogen ver van zijn bed om te bepalen in welke ondernemingen hij zijn geld zal steken. De nomaden sturen verkenners vooruit, de beurshandelaar volgt de krant en het internet: elk gebruikt zijn eigen media om het broodnodige nieuws te verzamelen.



Maar het verlangen naar nieuws wordt niet alleen gevoed door zulke praktische overwegingen: mensen hebben altijd al een drang gehad tot weten-om-het-weten-zelf – vaak met een voorkeur voor het ongewone, het griezelige en het onbegrijpelijke. En ze hebben de behoefte om nieuws met elkaar te delen, van domme roddel tot de laatste roman van een bekende schrijver. Uitwisseling van nieuws en nieuwtjes schept een plezierig gevoel van verbondenheid. Oude verhalen waarschuwen voor de honger naar kennis: denk maar aan het Bijbelverhaal over Eva en de Griekse mythe over de nieuwsgierige Pandora. Ook dat is niet moeilijk te begrijpen. ‘Kennis is macht’

schreef de Britse filosoof Francis Bacon al in de zeventiende eeuw. Autoriteiten houden die macht liever voor zichzelf, en één manier om dat te doen is mensen bang te maken voor hun aangeboren nieuwsgierigheid. Een andere manier is, uiteraard, de nieuwsmedia onder controle te houden met steekpenningen en censuur. De geschiedenis van de krant staat er vol van.

Nieuwsgierigheid is dus van alle tijden en neemt in iedere beschaving de vorm aan van praktische informatie, intellectuele uitwisseling en sensationeel amusement. Dat neemt niet weg dat het vergaren en verspreiden van nieuws, en ook het blokkeren ervan door bezorgde gezagsdragers, in de loop der eeuwen ingrijpend is veranderd. In de tentoonstelling en het bijhorende boekje richten we ons op de opkomst en de ontwikkeling van één nieuwsmedium, de gedrukte krant, die vanaf ongeveer 1620 in Europa verscheen. Gezien vanuit de productietechniek zijn in die ontwikkeling drie fasen te onderscheiden. De eerste periode loopt van de vroege zeventiende tot de late achttiende eeuw, toen kranten gedrukt werden met de klassieke Gutenberg-pers. De tweede periode is die van de snelpers, de rotatiepersen en de zetmachine, apparaten die in de negentiende eeuw ontwikkeld werden voor de massaproductie van kranten. Tot ongeveer 1970 vormden zetmachines en rotatiepersen de belangrijkste outillage van de krantendrukkerijen. In de jaren 1960 begint de derde periode, met de komst van de offsetpers, het fotozetten en kort daarna de computer. Al deze technische ontwikkelingen hingen samen met complexe veranderingen in de maatschappij.

Gezocht: vrijwilligers

De Historische Drukkerij blijft stevig verder werken aan de toekomst. Wij gaan voor groei, maar dat is enkel mogelijk met een uitgebreide vrijwilligersploeg. Enkel op deze manier kunnen plannen verder uitgewerkt, versterkt en gerealiseerd worden.

Heb jij interesse in het grafische verleden? Ben je niet bang om bezoekers op een aangename manier deze boeiende geschiedenis te vertellen?

Of wil je de werking van de Historische Drukkerij ondersteunen en bijvoorbeeld de balie bemannen (m/v) gedurende één dag of één weekend per maand?

Dan ben jij diegene die wij graag in ons vrijwilligersteam opnemen.

Interesse? Neem dan contact op met Herwig via volgend mailadres:

info@historischedrukkerij.be



Bezoek de tentoonstelling !

Openingsweekends 2011

- 22 en 23 januari
- 26 en 27 februari
- 26 en 27 maart
- 30 april / 1 mei (erfgoeddag)
- 28 en 29 mei
- 25 en 26 juni
- 30 en 31 juli
- 27 en 28 augustus
- 24 en 25 september
- 22 en 23 oktober
- 26 en 27 november

Telkens open van 13 tot 17 uur.
Vrije toegang



HISTORISCHE DRUKKERIJ TURNHOUT

Steenweg op Mol 84 – 2300 Turnhout

Telefoon: +32 (0) 14 42 00 34

e-mail: info@historischedrukkerij.be

www.historischedrukkerij.be

*Volgend weekend, 22 en 23 januari,
is de Historische Drukkerij open tussen 13 en 17 uur.*

*Steenweg op Mol 84,
2300 Turnhout*